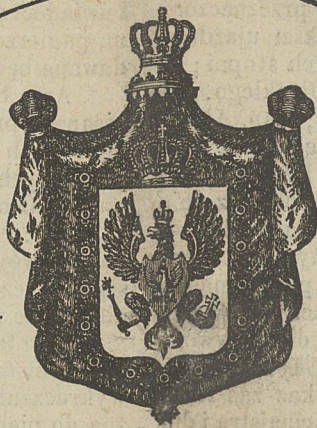

GAZETA W. KSIĘSTWA POZNAŃSKIEGO

PRZEDPŁATA:

ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal.
20 Sgr. na całe Prussy 2 Tal.

INSERATY:

1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na 1/4 szerokości
przyjmują się tylko w Expedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński w Poznaniu

Z powodu święta Wielkiego Piątku gazeta jutro nie wyjdzie.

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Wiedeń, 23 Marca wieczorem. — Jen. koresp. aust. donosi z nad niższego Dunaju, że generałowie Klapka i Türr znajdują się w Księstwach Naddunajskich i stoją na czele z organizowanego ruchu.

W Krakowie odkryto drukarnią tak zwanego rządu narodowego. Aresztowano drukarza i oddano go pod są wojenny.

— Tutejsze dzienniki donoszą zgodnie, że wielkie mocarstwa przystąpiły na konferencyę bez zawieszenia broni, ale też bez ustanowienia podstaw do układów. Ostatnie to postanowienie wielkich mocarstw niemieckich zostało udzielonem teraz angielskiemu gabinetowi.

— Dziennik urzędowy w wiedeńskiej gazecie ogłasza cesarskie rozporządzenie z d. 21 Marca, stanowiące sądy nad zabieranymi okrętami duńskimi.

Londyn, 23 Marca. — Wedle telegramu z Kopenhagi, oświadcza Berlingske Tidende pod d. 21 b. m., że rząd duński nie przystał na zawieszenie broni, ponieważ ani myśleć można o opuszczeniu stanowiska pod Düplem, a z drugiej strony niemożna myśleć o zawieszeniu broni na mocy teraźniejszego stanu rzeczy.

Kopenhaga, 22 Marca. — Król i minister wojny udadzą się dziś do armii.

Berlin, 24 Marca. — Najj. Pan raczył nadać nadlekarzowi sztabowemu i pułkowemu Dr. Zimmermanowi i katolickiemu proboszczowi Wiskoni w Rudniku powiecie raciborskim order orła czerwonego 4 klasy, tudzież kupcowi i dziedzicowi Józefowi Russakowi w Łabiszynie powiecie gnieźnieńskim order korony królewskiej 4 klasy.

Berlin, 23 Marca. — Piszą z Rinkenisa do Nat. Ztg. pod dniem 20 bm.: strata nasza w bitwie z d. 17 bm. i szturmie przypuszczonym na Oster i Wester Düppel (wsie położone przed szaniami düpelskimi) może przynosić 100 ludzi. Nie zostaje to w żadnym stosunku do strat duńskich, które wynoszą w samych jeńcach blisko 300 ludzi, między nimi jeden ranny oficer od sztabu i kilku kapitanów. Mieli oprócz tego 300 poległych i rannych. W d. 18 bm. przybył duński parlamentarz względem pogrzebania poległych. Zezwolono na to i przedłużono później zawieszenie broni na 4 godziny. Szturmem na wieś Düppel kierował dowódca 60 pułku piechoty podpułkownik Hartmann. Kilkakrotnie szła piechota na bagnety i niemal dom przy domu, raziąc ruinę po ruinie brano szturmem. Poraz pierwszy widzieliśmy z racjętością walczących Duńczyków. Liczba wojska walczącego z sobą była niemal równa. Prusacy nie dawali pardonu, bo zdarzyło się w poprzedniej bitwie w dniu 17 bm. że Duńczykowie złożyli broń i podniósli ręce, z szybkością błyskawicy chwytali za broń i na zbliżonych strzelców na 25 kroków dawali ognia. Z 35 Duńczyków, którzy tego się dopuścili, żaden nie pozostał przy życiu. Podpułkownik Hartmann postrzelony został w prawą nogę a jednak nie opuścił pola. Lazarety w Broakerze, Rinkenisa itd. przepelnione są rannymi, chorych z nich wywożą do Flensburga. Teraz we wsi Düplu stoi pułk 64, a krańcowy łańcuch stoi pod samymi szaniami. W niektórych punktach nie są dalej oddalone posterunki pruskie od szanów, jak na 750 kroków.

Alnoer, 21 Marca. — Co dzień ponawia się bombardowanie. Od wczoraj ryczą działa z baterji frontowej. Szańce nr. 1 i 2 słabo odpowiadają. Dagblad et powiada, że pruskie działa zdemontowano, ale to polega na złudzeniu, mimo olbrzymich dział duńskich, z których syją ogień na pruskie baterje. Wczorajsza kanonada była jedną z najzaciętszych. Książę Fryderyk Karól uradowany bliskim podsuniciem się posterunków, przysłał im co wieczór rumu, sera i tabaki. Dla oficerów ponczowej essencji.

Z obozu wydano wszystkich korespondentów dziennikarskich, po-

nieważ wielu z nich dopuściło się niediskrecyi. Jednego korespondenta Timesa pozostawiono, który umie zachować granice.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 20 Marca. — Posener Ztg pisze: rząd narodowy po długim milczeniu wydał na dniu 18. b. m. proklamację do Europy, która głównie zwróconą jest przeciw rządowi austriackiemu i stanowi obłężenia przez niego ogłoszonemu w Galicyi. Rząd narodowy niezaprzecza, że celem ostatecznym powstania jest przywrócenie Polski w dawnych granicach, ale tego celu niezamierza dopiąć przewagą broni w dziale austriackim. Spodziewa się raczej po wypadkach europejskich, że to samo z siebie nastąpi. Rząd austriacki mimo pierwotnego trzymania z mocarstwami zachodnimi stawia powstaniu wszelkie przeszkody, chwyta i karze przechodzących. Tymczasem powstańcy i ich dowódcy zawsze szanowali neutralność Austrii, a chociaż nieraz siłą i liczbą przeważali patrole austriackie, nigdy nie stawiali im oporu i pozwalali się zabijać. Teraz Austrija zdjęła maskę, ogłaszając stan obłężenia w Galicyi, który de facto już tam oddawna istniał. Święte sprzymierzenie niewątpliwie przywrócono i tylko ten go nie widzi, który widzieć tego nie chce. Proklamacja ta, jak mówi Schlesische Ztg, dowodzi, że stronnictwo rewolucyjne nie zaniechało założonego celu.

Z teatru wojny otrzymujemy dzisiaj doniesienie o stanie ruchu zbrojnego na Żmudzi i w Kowieńskim, które poświadczą, że krążą tam obecnie oddziały Ludkiewicza, Bitisa, Pujdaka i Kuszlejki. Lud jest pełen dobrej otuchy i z niecierpliwością oczekuje wiosny, a z nią pojawienia się Jabłonowskiego i Żegoty, którzy w roku zeszłym na czele powstańców niejednokrotnie porazili Moskwę i potrafili sobie zjednać nieograniczone zaufanie wieśniaków, Żmudzini sposobią się do walki i kilka tysięcy ochotników gotowych jest każdej chwili do broni.

Warszawa, 22 Marca. — Wypis z protokołu sekretaryatu stanu Król. Polskiego z Bożej łaski, My Aleksander II, cesarz i samowładzca wszech Rosyi, król polski, wielki książę finlandzki etc. etc. etc.

Na przedstawienie namiestnika naszego w Królestwie Polskiem:

Dyrektora głównego prezydującego w komisji rządowej spraw wewnętrznych Aleksandra Ostrowskiego, uwalniamy od tych obowiązków, z pozostawieniem go członkiem stałym rady stanu tegoż Królestwa.

Dan w Petersburgu, d. 3 (15) Marca 1864 roku.

podp. Aleksander.

przez cesarza i król, minister sekretarz stanu,
w z. towarzysz ministra, podp. W. Płatonow.

— Na przedstawienie namiestnika naszego w Królestwie Polskiem:

Księcia Włodzimierza Czerkaskiego, byłego członka komisji redakcyjnej do ułożenia ustaw o włościanach w cesarstwie, wyszłych z zawisłości poddańczej, pośrednika polubownego pow. weneńskiego gubernii Tulskiej, mianujemy dyrektorem głównym prezydującym w komisji rządowej spraw wewnętrznych tegoż Królestwa.

Dan w Petersburgu, dnia 3 (15) Marca 1864 roku.

pod. Aleksander.

przez cesarza i króla minister sekretarz stanu,
w z. towarzysz ministra, podp. W. Płatonow. D. P.

— Generał policmajster w Królestwie Polskiem podaje do wiadomości publicznej, że w skutek rozporządzenia namiestnika z d. 19 Marca r. b. dwie najwyższe klasy 6tą i 7mą, w lem gimnazjum warszawskim zostały zamknięte.

D. P.

— Decyzją namiestnika Królestwa Polskiego, na kupca Juliusza Heldt, za złożenie podatku rewolucyjnego rs. 300, w zamiarze podtrzymania w pewnym stopniu powstania, nałożoną została kara rs. 1000. Decyzją namiestnika i głównodowodzącego wojskami w Królestwie Polskiem, skazani zostali na kary pieniężne, następujące osoby: sprzedający futra Józef Sztarkmann rs. 735, właściciel sklepu ubiorów wojennych Jakób Krantz rs. 486, fabrykant dętych instrumentów Adolf Wernitz rs. 360, fabrykant dętych instrumentów Wilhelm Glier rs. 308, zarządzający fabryką sukna w Tomaszowie pow. rawskiego Otto Schtumpf rs. 300, nożownik i brzoźnik Alojzy Lange rs. 100, nożownik Józef Petter rs. 150, utrzymujący traktyernię na Saskiej kępie Stanisław Stru-

żyński rs. 100, utrzymujący bawaryę Stanisław Sawicki rs. 100; razem rs. 2638.

Na mocy przepisów stanu wojennego skazani zostali na kary pieniężne 8 właścicieli domów za przekroczenia tychże przepisów. Dz. P.

Przez rozkazyienne do wojsk w Królestwie Polskiem, liczący się przy sztabie wojsk w Królestwie, generałmajor Uszakow przeznaczony został na prezesa w komisji ustanowionej przy warszawskim ujazdowskim szpitalu wojskowym do rewizji niesposobnych niższych stopni; — major Kricki przeznaczony został na naczelnika pow. ostrołęckiego, na miejsce majora Bronica, uwolnionego od tych obowiązków; kap. Albertow na naczelnika wojennego pow. radzyńskiego, na miejsce majora Wierowkina, uwolnionego od tych obowiązków. Dz. Pow.

W rozkazyie dziennym do warszawskiej wykonawczej policji z dnia 8 (20) Marca czytamy: Na zasadzie decyzji JW. Namiestnika Królestwa objawionej w reskrypcie JW. Generała-policmajstra z daty 29 Lutego (12 Marca) r. b. za Nr. 350 towarzystwu żeglugi parowej pod firmą hr. Andrzeja Zamojskiego i spółki, dozwolonem zostało na rzekach spławnych w Królestwie wysłać statki parowe holownicze i gabary dla przywozu zboża i różnych towarów pod następującymi warunkami: 1) Nie przyjmować na pokład statku bez formalnego pasportu. Wykaz zaś ludzi należących do statku przedstawiać do zarządu generała-policmajstra i donosić o przyjęciu i wydaleniu każdego z pozostających w obowiązku na statku. 2) Parochody mają przybijać do brzegu tylko dla nabrania drzewa, na nocleg zaś pozostać na środku rzeki. 3) Naładowanie statków w Zawichoście, Rachowie, Kazimierzu i Puławach, towarzystwo żeglugi obowiązane jest dopełniać w obecności władzy wojskowej i pozyskać od tejże na to świadectwo i takowe składać w zarządzie generała-policmajstra. 4) Nie przyjmować na statek i gabary żadnych przedmiotów zabronionych. 5) O wszystkim, co się może wydarzyć w trakcie spławu donosić wprost JW. Generała-policmajstrowi: na koniec 6) za dopuszczone wszelkie nieakuratności ze strony statków parowych i gabar, towarzystwo żeglugi ulegnie karze pieniężnej, jaka przez władzę zostanie nań wymierzona. (D. Pow.)

Z bożej łaski My Aleksander II, cesarz i samowładca wszech Rosyi, król polski, wielki książę finlandzki etc. (Dokończenie).

B. O oddaleniu urzędników gminnej administracji.

Art. 78. Wójt gmin i ławnicy, jeśli nie wypełniali należycie swych obowiązków, lub jeśli dopuścili się nadużyć, oddaleni będą z urzędu za decyzją gubernatora.

Sołtysi, jeśli dopuścili się nadużyć lub zaniedbania swych obowiązków, mogą być od nich uwolnieni przez naczelnika powiatu, który o decyzji swej doniesie gubernatorowi powinien, z wyjaśnieniem przyczyn, które go do niej skłoniły.

Art. 79. Z przyczyn szczególnej ważności może naczelnik powiatu sam przez się, zanim decyzja gubernatora nastąpi, zawiesić w urzędowaniu każdego wójta gminy i ławnika, lecz nie dłużej jak na jeden miesiąc. Naczelnik powiatu atoli winien natychmiast donieść o takim rozporządzeniu gubernatorowi i prosić o zatwierdzenie; pełnienie zaś czasowo obowiązków kandydatowi zawieszono w urzędzie, a gdyby go wcale nie było, lub gdyby był nieobecny, jednemu z ławników poruczy.

Art. 80. Pisarzy uwalniają z urzędu naczelnicy powiatowi. O zmianach zaszytych w osobistym składzie pisarzy gminnych, naczelnik powiatu, co trzy miesiące, składa wykaz gubernatorowi, z wyjaśnieniem przyczyn, które go do nowego naznaczenia, uwalniania lub przeniesienia pisarzy skłoniły.

Art. 81. W czasie istnienia wojenno policyjnego zarządu, wojenni naczelnicy powiatowi, mocą nadanej im władzy, będą mogli ostatecznie oddać z urzędowania i oddawać pod sąd wszelkich urzędników gminnej i wioskowej administracji, za doniesieniem o tem właściwej cywilnej zwierzchności.

C. O prawach i swobodach urzędników gminnej administracji.

Art. 82. Wysokość płac dla urzędników z wyborów i dla pisarzy gminnych, urządzający komitet w Królestwie ustanowi, na wniosek komisji rządowej spraw wewnętrznych; przy czem też komisja przedstawi zarządem urządzającemu komitetowi, projekt podziału gmin na rzędy; według ich zaludnienia i zajmowanej przez nich przestrzeni, celem lepszego umiarkowania spadających nań wyżej wspomnianych gminnych wydatków.

Art. 83. Wydatki na place wójtom gmin, ławnikom i pisarzom wyznaczone, oraz na inne potrzeby zarządu gminnego rozkłada zebranie gminy pomiędzy właścicieli nieruchomości ziemskich w obrębie gminy (art. 20). Wszakże w tych gminach, gdzie wszszkie lub część wyżej wymienionych wydatków zaspakajane były dawniej z innych źródeł, tam, ile to być może, dawny tego zaspokojenia sposób nadal zachowanym być winien.

Art. 84. Urzędującym z wyborów następujące nadają się swobody:

a) Wszystkie z wyborów urzędujące osoby, podczas ich służby, oswobadzają się osobiście od odbywania wszelkich powinności w naturze, które za nich wszyscy inni członkowie gminy odbywać mają;

b) Wójt gmin, ławnicy i sołtysi oswobadzają się na czas służby od zaciągu do wojska.

c) Prócz tego, każdy wójt gminy, który odbędzie należycie dwie trzyletnie koleje swojego urzędowania, korzystać może z dobrodziejstwa oswobodzenia od zaciągu wojskowego według jego wyboru, jednego z synów swoich, krewnych lub wychowanców.

Art. 85. Zeznania wójtów gmin i sołtysów w sprawach z ich obowiązkami służbowymi w związku będących, jeśli takowe w ciągu 24 godzin od chwili zdarzonego faktu lub wypadku do protokołu przed sędzią pokoju lub w innym jakim sądzie sporządzonego zadyktowane zostały, nabywają znaczenia prawnego dowodu.

Art. 86. Urzędujący z wyborów, w czasie odbywania obowiązków służbowych, przywdziewają oznaki ich urzędu, które im zwierzchność dostarczy.

Art. 87. Czynności wójtów gmin i sądów gminnych wolne są od opłat wpisowych i pisane będą na prostym papierze. Paszporta atoli i świadectwa, w zastrzeżonych prawem przypadkach, nie inaczej, jak na papierze stemplowym oznaczonego szacunku, przez wójtów gmin wydawane będą.

Art. 88. Wójt gminni i sądy gminne używać będą pieczęci przepisanej przez komisję rządową spraw wewnętrznych wzoru. Korespondencya ich z władzami w interesach służbowych uwalnia się od opłat pocztowych.

D. O odpowiedzialności urzędników gminnej administracji.

Art. 89. Wszelkie urzęda i zwierzchności z żądaniem wymierzenia kar na wójta gminy, ławników, sołtysów lub pisarzy gminnych, udają się do naczelnika powiatu, który po przekonaniu się o słuszności żądania, stosownie do okoliczności postąpi.

Art. 90. Wójt gmin, ławnicy, sołtysi i pisarze, zostają pod bezpośrednim zwierzchnictwem naczelnika powiatu, który za mniej ważne wykroczenia służbowe ukarze ich napomnieniem, naganą, karą pieniężną do pięciu rubli srebrem, lub aresztem dni siedm nie przechodzącym.

Naczelnik powiatu co trzy miesiące winien składać gubernatorowi wykaz kar na wyżej wymienionych urzędników wymierzonych, z treściwym wyjaśnieniem przyczyn, które do nich były powodem.

Art. 91. Wójtom gmin i ławnikom, na zasadzie poprzedzającego artykułu ukaranym, służy prawo, w ciągu dni siedmiu od daty ich zawiadomienia podać skargę do gubernatora.

Art. 92. Za ważne wykroczenia i przestępstwa urzędnicy gminnej administracji pod sąd oddawani będą: Sołtysi i pisarze za decyzją samego naczelnika powiatu, a wójt, gmin i ławnicy, na przedstawienie jego za decyzją gubernatora.

Art. 93. Za wykroczenia służbowe urzędnicy administracji gminnej będą sądzeni w tych instancjach sądowych, jakie wskazane zostaną oddzielną instrukcją w moc art. 110 wydawać się mającą.

Art. 94. Wójtom gmin, jako bezpośrednim zwierzchnikom gminnej administracji, nadaje się władza, za mniej ważne wykroczenia i uchybienia służbowe, wymierzać kary pieniężne na sołtysów i pisarzy gminnych jednego rubla srebrem nie przenoszące. O każdej wymierzonej na tej zasadzie karze, Wójt gminy obowiązany jest w ciągu dni siedmiu donieść naczelnikowi powiatu, z objaśnieniem przyczyn, które ją spowodowały.

Art. 95. Skargi zebrani gminnych i gromad wioskowych, oraz zażalenia osób prywatnych na nielegalne postępowanie urzędników gminnej administracji, w wypełnianiu przez nich obowiązków służby, do naczelników powiatu zanoszone być mają.

Art. 96. Jeśli naczelnik powiatu nie uwzględnił złożonych jemu, na zasadzie art. 89 i 85, żądań i zażeń na nielegalne urzędników administracji gminnej postępowanie, to w takim razie, w przeciągu miesiąca, licząc od daty przedstawienia naczelnikowi powiatu żądania lub zażenia, skarga do gubernatora zaniesioną być może, który stanowczo rzecz zadecyduje.

III. Organizacya Gromad wioskowych.

Art. 97. Włościanie jednej wioski lub jednej kolonii, posiadający w niej prawem własności osadę, lub jaką bądź nieruchomość, razem z ich rodzinami, czeladzią i innymi osobami na ich gruncie zamieszkałymi, składają oddzielną gromadę wioskową. Włościanie zamieszkali w odosobnionych domostwach własnością, ich będących, z rodzinami swojemi, do najbliższej gromady wioskowej jednej z niemi gminy przyłączeni będą.

Art. 98. Dziedzice i drobni właściciele ziemscy z folwarkami i dworami, jako też z ofycyalistami i służącymi, najemnikami i innymi osobami na gruntach folwarcznych lub dworskich i w domostwach drobnych właścicieli ziemskich zamieszkałymi, do składu gromady wioskowej nie należą.

Art. 99. Administrację gromady wioskowej składają:

a) Zebranie gromady i

b) Sołtys.

Art. 100. Zebranie gromady składają wszyscy pełnoletni włościanie-gospodarze do składu gromady wioskowej należący i w własnych swoich domostwach zamieszkali. Włościanki, w posiadaniu osad będące i prowadzące gospodarstwo na własną rękę, mogą, jeśli zechcą, uczestniczyć w Zebraniach gromady wioskowej, na równi z innymi gospodarzami.

Art. 101. Zebrania gromady wioskowej zaprowadzone będą i w tych wioskach, w których odbywają się Zebrania gminy, jako też i w tych, które całą gminę stanowią, albowiem Zebranie gromady wioskowej oddzielne zupełnie od Zebrania gromady gminnej ma atrybucye.

Art. 102. Pierwszeństwo na zebraniu gromady wioskowej i utrzymanie w niem należytego porządku do Sołtysa należy. Z tego ogólnego przepisu wyjąmuja się te przypadki, kiedy Zebranie gromady jest zwołane: 1) dla rozstrząśnienia rachunków Sołtysa, i 2) dla rozpoznania zaniesionych na niego zażeń. W takich razach pierwszeństwo na Zebraniu gromady wioskowej należy do Wójta gminy.

Art. 103. Zebranie gromady wioskowej, stosownie do potrzeby, sołtys lub wójt gminy zwołuje (w przypadkach poprzedzającym artykułem wskazanych), zazwyczaj w niedziele lub w dnie świąteczne.

Art. 104. Do atrybucyi zebrania gromady wioskowej należy:

a) wybór sołtysa;

b) rozporządzenie kawałkami gruntów do wioski należącymi, we wspólnem użytkowaniu włościan będącymi i niestanowiącymi własności pojedynczych gospodarzy. Tutaj należy, między innymi: zgodzenie

się na rozdzielanie takich gruntów między miejscowych gospodarzy, na segregację wspólnie z dziedzicami lub innymi wioskami posiadanych pastwisk, lub też na ustąpienie lub zamianę różnych w jakichkolwiek dabrach na korzyść włościan zapewnionych służebności i użytków, jako to: wolnego pasania w lasach i na gruntach folwarcznych, zbierania gałęzi, suszu, ściółki, pobierania drzewa na budowlę, grodenie, opał i t. p.;

c) podawanie prośb na zasadzie Ukazu z dnia 2go Marca 1864. r. o urządzeniu włościan, o dopełnienie nowego między gospodarzami sprawiedliwszego rozkładu przypadającego od nich podatku grunтового;

d) rozporządzenie budowlami gromadzkimi, szkołami, szpitalami i tym podobnymi zakładami, kosztem gromady wioskowej urządzonemi;

e) narada i prośby w przedmiotach ogólnych potrzeb gromady wioskowej dotyczących, środki opiekuńcze, rozszerzenie nauki czytania i pisanie i t. p.;

f) podawanie do władz wszelkich zażaleń i prośb w interesach gromady wioskowej przez oddzielnych delegatów;

g) naznaczenie składek na pokrycie wydatków gromady;

h) rewizja rachunków urzędników z wyboru gromady;

i) wybór plenipotentów do prowadzenia spraw ogółu gromady dotyczących;

j) uchwały w tych wszystkich przypadkach, w których według ogólnego prawa, lub w moc szczególnych o włościanach postanowień, lub w skutek pojedynczych rozporządzeń rządu, ządzie potrzeba zgodzenia się na co lub wyrzeczenia gromady wioskowej.

Art. 105. Uchwały Zebrania gromad wioskowych stają się wtenczas dopiero ważnymi, jeśli na Zebraniu gromady byli obecni sołtys (lub wójt gminy na zasadzie artykułu 102.) i przynajmniej połowa wszystkich włościan, prawo uczestniczenia w zebraniu gromady mających i jeśli uchwały gromady zapadły w przedmiotach w zakresie jej atrybucji wchodzących.

Art. 106. Wszelkie interesa na zebraniu gromady wioskowej decydują się jednomyślnością lub większością głosów; głosy obliczają się według przepisów, w artykułach 18. i 19. wskazanych.

Art. 107. Zgodzenie się przynajmniej dwóch trzecich wszystkich włościan, mających głos na zebraniu gromady, wymaga się do ważności uchwał w czynnościach następujących:

a) w czynnościach wymienionych w ustępach b, c, i d, art. 104, i

b) w czynnościach dotyczących ustanowienia dobrowolnych gromadzkich składek i użycia funduszy gromadzkich tam, gdzie takowe gromada wioskowa posiada.

Art. 108. Uchwały zebrania gromady wioskowej w przedmiotach w artykule 107 wyszczególnionych, zapisują się do oddzielnej księgi. Uchwały we wszystkich innych przedmiotach wtenczas tylko do rzeczowej księgi zapisują się, kiedy tego zebranie gromady żadna nie przypisuje się forma.

Przepisy ogólne.

Art. 109. Dawniejsze postanowienia, o ile z mniejszym ukazem okazały się niezgodne, uchwalają się.

Art. 110. Rozwinięcie niniejszego ukazu i wydanie odpowiednich instrukcji na urządzający komitet w Królestwie włożonem zostaje.

Art. 111. Przeprowadzenie do skutku tego ukazu w gub. augustowskiej, oddaje się czasowo pod bliższy nadzór dowodzącego wojskami w okręgu wileńskim, który znosić się ma w tym przedmiocie z namiestnikiem w Królestwie.

Art. 112. Wykonanie niniejszego ukazu, który w Dzienniku Praw niezwłocznie zamieszczonym być ma, namiestnikowi i urządzającemu komitetowi w Królestwie, oraz innym władzom, wczem do której należy, poruczonem zostaje.

Dan w Petersburgu, 19 Lutego (2 Marca) 1864 r.

(podpisano) Aleksander,

przez cesarza i króla. Minister sekretarz stanu,

w z. towarzysz ministra (podp.) W. Płatnow. (D. P.)

Rosya.

Korespondent z Helsingforsu do Ruskiego Inwalida donosi pod dniem 1 Marca, że sejm tamedny uchwalił przyjęcie projektu rządowego co do zaciągnięcia 30 milionów marek (7½ miliona rs.) pożyczki zagranicznej przez krajowe towarzystwo kredytowe ziemskie. Srodek ten atoli wielkiej jest wagi dla wymienionego towarzystwa, lecz także pod względem finansów Wielkiego Księstwa; w ścisłym bowiem pozostaje związku z oddzieleniem od całości cesarstwa i ostatecznem uregulowaniem tychże. Finansy Wielkiego Księstwa połączone z finansami cesarstwa, takież jak i one uległy klęsce po wojnie krymskiej; w skutek tego władze finlandzkie od roku 1859 nieustannie czyniły zabiegi celem ich rozdzielenia. — Jakoż w roku następnym car zatwierdził dla Finlandyi odrębną jednostkę monety — markę, podług stopy oznaczonej na ¼ rubla srebrnym, pozwolił bicia takowej, oraz wypuszczenia przez bank finlandzki kredytowych biletów, na marki obliczonych, dla wymiany będących w obiegu papierów kredytowych rosyjskich. Operacja ta jednak nie mając dostatecznego zabezpieczenia w metalikach, na nic się nie przyniosła. W skutek tego w roku 1862 zaciągnął bank finlandzki pożyczkę u Rothszylda na 4,400,000 talarów pruskich, z powodu jednak grasującego wówczas w Finlandyi głodu, cała prawie powyższa suma wydana została na zakupno zboża. W ten sposób nie doszedł do skutku zamiar uregulowania finansów do W. Księstwa; nowy pod tym względem projekt rządowy, a przez izby obecnie przyjęty, stoi w związku z towarzystwem kredytowym ziemskim. Towarzystwo to urządziło się ostatecznie dopiero w roku 1860 w skutek przedstawień zjazdu rolniczego we Fryderyksham; wydaje ono pożyczkę w stosunku połowy wartości dóbr,

nie mniej jak 8000 marek ocenionych, umarza zaś dług w ciągu lat 43 za opłatą 6%. Znaczenie jego dla podniesienia rolnictwa w kraju, gdzie zboże stanowi najgłówniejszy artykuł przywozu, jest niezmiernie, te też liczba członków wzrasta codziennie. Puszczono jednakże w obieg obligacje prędko spadły w cenie, dla podniesienia więc kursu zwróciło się towarzystwo z prośbą do rządu o zagwarantowanie w obec bankierów zagranicznych pożyczki 30 milionów marek. Gdy jednak suma ta od razu przez towarzystwo użytą nie będzie, udziela rząd gwarancji pod warunkiem, iż odstąpi ono z pożyczonej sumy 12 milionów na wzmocnienie metaliki banku. Projekt ten po wielu debatach ostatecznie przyjęły trzy izby (szlachty, duchowieństwa i mieszczan) a dla przeciągnięcia na swą stronę czwartej izby włościan zniósł towarzystwo przyjęte dawniej minimum wartości dóbr mogących do towarzystwa należeć; zaciągnięcie jednak pożyczki odłożono do sposobniejszego czasu, kiedy papiery rosyjskie odzyskają kurs na giełdach zagranicznych. — Sejm finlandzki ma wnieść petycję o przedłużenie posiedzeń do 15 kwietnia lub 1 maja, petycja ta jak sądzą nie będzie odrzucona.

W Helingsforsie zbierają składki na rzecz Danii.

— Ruski Inwalid donosi, iż rządowa fabryka broni w Tuli oddaną została w dzierżawę generał-majorowi Standerszeld pod warunkiem, by cały zarząd fabryki na zasadzie wolności pracy był oparty. Dotąd pewna klasa ludzi dziedzicznie trudnić się musiała wyrobem broni.

— Tenże dziennik w numerze z dnia 10 Marca podaje do wiadomości co następuje:

Założyciele »Towarzystwa rosyjskiego banku ziemskiego« proszą o podanie do wiadomości, iż ustawa banku zatwierdzona już przez ministerium finansów, przedłożoną została radzie państwa. Z notatki przedłożonej ministrowi dowiadujemy się, iż od dnia 8 (20) lutego r. b. cena dóbr, których właściciele chcą przystąpienia do towarzystwa oświadczyli, wynosi 203,023,137 rsr. a suma kapitałów 15,114,500 rsr.

Francya.

Paryż, 21 Marca. — W naszych kołach rządowych mało pokładają zaufania, aby konferencje przysły do skutku. Przedewszystkiem wiedzieć trzeba, czyli też wszystkie strony na konferencję się zgadzają. Francya pod tym względem bardzo jest ostrożną. Węzeł znajduje się teraz w Frankfurcie. Jeżeli bundestag nie przyjmie konferencji, natenczas i Francya na nie nie przystanie. Cesarz wzbrania się poraz wtóry podpisać londyński traktat bez udziału bundestagu. Nie wiadomo, na jaką Dania zezwala podstawę.

— Mówią, że pogłoska o zamachu na życie cesarza stąd powstała, iż kilku służących aresztowano z powodu zniknięcia pieniędzy z pokoju sekretarza arcyksięcia Maksymiliana. Sekretarz dopiero w podróży ostrzegł ile mu braknie i napisał do jeneralnego komendanta pałacu tuileryjskiego, aby mu nadesłał zapomniane pieniądze. Ponieważ pieniędzy nie znaleziono, przeto aresztowano służących albo przynajmniej zagrożono im więzieniem, jeżeli pieniądze się nie znajdą. To dało powód do pogłoski o spisku między służącymi.

— Na prelekcji wczorajszej na sali Barthelemy na rzecz rannych Polaków wspomnieli Legouvé o Wiktorze Hugo. Grzmot oklasków powstał to wspomnienie.

Anglia.

Londyn 21 Marca. — Dzienniki angielskie piszą, że Garibaldi przybędzie do Londynu. Już one zawierają odezwy względem utworzenia komitetów, aby godnie tego bohatera włoskiego powitać. Mówią już o triumfalnym wjeździe jego do Londynu i sutym bankiecie na cześć jego w pałacu kryształowym.

Galicya.

Lwów, 14 Marca. — Dzisiaj uwieczono tutaj panią Wild, żonę znanego powszechnie księgarza i jednego z najbogatszych obywateli miasta, również panią Hillich, żonę piekarza, obiedwie dla podejrzenia, że zbierały składki dla powstania, jak to donoszą dzienniki niemieckie. Stan obłężenia daje się mieszkańcom tutejszym mocno we znaki; rewizye i aresztowania są na porządku dziennym, a patrole wojskowe snują się ciągle po ulicach. Napływ do biur paszportowych jest dotąd bardzo znaczny, mało komu przecież pozwala policja z cudzoziemców pozostać w mieście i w ogóle w Galicyi, a nawet rodziny zamieszkałe tutaj od kilku lat i bynajmniej nie skompromitowane w oczach władzy muszą się poddawać konieczności i opuszczać miasto.

P. Köb, inspektor jeneralny kolei żelaznej arc. Karóla Ludwika, zjechawszy przed tygodniem do Lwowa oddalił w przeciagu kilku dni ze służby następujących urzędników: pp. Ignacego Stadnikiewicza, inżyniera elewa, Emila Kubalskiego, dalej pp. Kamińskiego, Sochaniewicza i Franciszka Seweryna, zaś pp. Mallemu, Kędzierskiemu, naczelnikowi stacyi w Medyce, Darowskiemu i Radwanowi wypowiedział p. inspektor dalszą służbę na trzy miesiące.

— Do L. b. Żtg. piszą pod dniem 12 Marca: »Z powodu zaprowadzenia stanu wojennego w Galicyi postanowiło wiele osób przenieść się ztamtąd na Bukowinę. Ujrzano więc w konieczności powiększyć czujność, skutkiem czego udało się już schwycić wiele osób nie posiadających legitymacji, a prawdopodobnie udających się do powstania.

Być może, że okoliczność ta dała powód do wieści, która tu krążyła poczęła, jakoby stan obłężenia także i na księstwo Bukowińskie miał być rozciągnięty. Wieść ta wszakże nie zasługuje podług nas na wiele wiary, a to głównie dla tego, że księstwo Bukowińskie choćby nawet istotnie dostarczyło kilku tak zwanych »zuzüglerów«, powstaniu polskiemu wcale nie jest przychylnie. Ludzie biorący udział w powstaniu, mogą wprawdzie przejeżdżać z Multan do Polski i na odwrot, to jednak nie zdaje nam się być rzeczą tak bardzo niebezpieczną, a to tem mniej, że przechody te nie dzieją się masami.«

Dania.

Kopenhaga, 21 Marca. — Ministerstwo wojny donosi: Dnia 19 Marca popołudniu: wedle wiadomości wysłanej przez komendanta Fryderycy od godz. 3 po południu nieprzyjacieli podobnie jak wczoraj, tak i dziś posunął się ku fortecy wspierany małemi kolumnami piechoty, artylerji i kawalerji, przez co rozwinęła się walka tyralierska, popierana przez artylerję forteczną. Nieprzyjacieli doszedł do cegielni, do lasku Fuglenfanger i do Storestrup, a później przez pole aż do lasku Frelde. Bitwa trwa wciąż. Adjutant w 1 batalionie 21 pułku, porucznik Christensen poległ. 9 żołnierzy rannych.

Dnia 10 Marca wieczorem o 8 $\frac{3}{4}$ wieczorem, że ogień nieprzyjacielski umilkł o godz. 3ej, ale znów się ponowił, ponieważ nasze wojsko chciało dawne swe posterunki odzyskać, co też się jemu udało.

Dnia 20 Marca przed południem. — Komendant Sonderburga na Alsen donosi: wczoraj przedpołudniem kapitan Gyldenfeld z 10 pułku i jego adjutant podporucznik Calsen polegli od granatu. Przed szaficami düppelskimi nic nowego się niewydarzyło w ciągu dnia wczorajszego. Po d. 17 nie doliczono się około 300 ludzi, z których znaczna część ranna lub poległa. Cała strata wynosi 650 ludzi, a między tymi 12 oficerów i 1 aspirant oficerski.

D. 20 Marca. — Komendant Sonderburga o god. 10 min. 50. W nocy nic nowego nie zaszło. Gdy telegram odchodził, ogień rozpoczął nieprzyjaciół przeciw południowej pozycji frontowej.

Z Friderycy donoszą o godzinie 11 minut 26, że nieprzyjacieli z rana o godzinie 5½ z wielu stron rozpoczął bombardowanie i później je utrzymywał. Dn. 20 Marca wieczorem o godz. 9. Bombardowanie zapaliło kilka miejsc.

Dnia 20 Marca wieczorem o godzinie 11. — Nieprzyjaciół utrzymywał przeciw lewemu skrzydłu stanowiska düpelskiego gwałtowny ogień. 2 ludzi poległo, 22 raniono.

Pomiędzy dokumentami ogłoszonymi ostatecznie w sprawie duńskiej, znajduje się szereg depesz lorda Napiera posła angielskiego w Petersburgu, malujących zapatrywanie się rządu rosyjskiego na tę sprawę. Następująca depesza zwróciła szczególnie uwagę na siebie i była powodem interpelacji p. Hunt w izbie niższej w d. 8. Marca:

Lord Napier do lorda Russella.

Petersburg, 6. Stycznia.

Widziałem się wczoraj popołudniu z księciem Górczakowem i przyniosłem mu depeszę telegraficzną W. Eksc. z 4 b. m. proponującą pośrednictwo Anglii, Francyi, Rosyi i Szwecyi pomiędzy Danią i Niemcami i zawieszenie wszelkich działań lub przygotowań nieprzyjacielskich ze strony ostatniej, gdyż pośrednictwo dokonać się ma w związku z konferencyami już doradzanemi.

Wicekanclerz rzekł, że zapyta o rozkazy cesarza co do propozycji W. Eksc.; żałuje jednak, iż oświadczyć musi, że pierwsze jego wyrażenie było nieprzychylnie propozycji rządu Jej K. Mości. Austria i Prusy prawie z pewnością wzbronią się zastosować akta swe co do żądań czterech mocarstw, małe rządy niemieckie w swym szale obecnym nie odstąpią zapewne od swego postanowienia; propozycja W. Eksc. jakkolwiek ważna, byłaby bezskuteczną i nie godzi się czterem mocarstwom czynić kroku takiego, którego nieudanie się byłoby pewnem. Byłoby zdaniem księcia bardzo do życzenia, aby akcja Austrii i Prus nie była odosobnioną od akcji Anglii i Rosyi w kwestiach ważnych. Cztery rządy, które na szczęście myślę i działają teraz zgodne w kwestyi ważniejszej jeszcze niż kwestya holsztyńsko-sleszwicka, nie powinny w tej sprawie dzielić się na dwa obozy przeciwne jeden drugiemu.

Niezaprzeczając ważności jaką przywiązywać należy do zarzutów wicekanclerza, przedstawiłem mu że rząd Jej K. Mości bezwątpienia starał się natychmiast o przyzwolenie J. Eksc., gdyż przyzwolenie Rosyi, gdyby osiągniętem zostało, miałoby wielki wpływ na inne mocarstwa pod względem otrzymania ich przystąpienia do propozycji rządu Jej K. Mości, że obecna potrzeba wstrzymania przygotowań nieprzyjacielskich i wciągnięcia do pośredniczenia mocarstw mniej bezpośrednio interesowanych w dyskusyi, stwierdzona jest faktem, iż napad na Szlezwik zdaje się zagrażać; że gdyby napad ten nastąpił, zdaje się prawdopodobnem, iż Niemcy znaleźliby się w obec interwencji zbrojnej ze strony W. Brytanii.

Księgarnia N. Kamińskiego i Spółki w Poznaniu (Bazar) poleca: Dwie swoje **Czytelnie polską i francuską**, zaopatrzone w najnowsze dzieła; tudzież bibliotekę polską **Turowskiego**. — Katalogi mogą być udzielone.

Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Zgromadzenie dnia 24. Marca 1864.

Zyto (wępel po 25 szefli) lepej. Wypowiedziano 25 wępli. Na Marzec 27^{11/12} list. ^{5/6} pien., na Marzec Kwiecień 27^{11/12} list. ^{5/6} pien., na wiosnę 27^{11/12} list. ^{5/6} pien., na Kwiecień Maj 28 list. i pien., na Maj Czerwiec 28^{11/12} list. ^{5/6} pien., na Czerwiec Lipiec 29^{11/12} list. ^{5/6} pien.

Okowita (beczka 8000 proc. Trallesa) słabiej. Wypowiedziano 3000 kwart. Na Marzec 12^{11/12} list. ⁷/₈ pien., na Kwiecień 12²³/₂₄ list. ¹¹/₁₂ pien., na Maj 13¹/₄ list. ¹/₆ pien., na

Wicekanclerz odpowiedział czyniąc uwagę, że nie może kołysać się nadzieją, że jego przystąpienie do propozycji rządu Jej K. Mości tyleby miało przewagi w Niemczech, a co do napadu bliższego na Szlezwik, wiadomo, iż propozycje Austrii i Prus co do rozciągnięcia okupacji związkowej do prowincji duńskich, odrzucił już bundestag.

Szwecya i Norwegia.

Sztokholm, 17 Marca. — Propozycja królewska przedłożona sztor-
tingowi w Chrystianii: król JMé zaprasza sztorthing państwa norweg-
skiego, do uchwalenia następującego postanowienia: 1) sztorthing ze-
zwala, aby wojska liniowe i flotyła wiosłowa norwęgiska, kiedy i jak
w ogólności król JMé uważać będzie za potrzebną, użyte zostały na
wsparcie Danii w czasie terażniejszej wojny tego państwa z mocarstwami
niemieckimi. 2) Na dodatek nadzwyczajny na środki obronne zezwala
się 500,000 species, przy czem król JMé się upoważnia zarazem w tym
celu do użycia nadto 300,000 species, lecz ta suma wówczas ma być
użyta, skoro albo nowynadzwyczajny sztorthing będzie zwołany albo zgro-
madzony.

— Propozycje te królewskie, dotyczące przyzwolenia pieniędzy na wojnę przeciw Niemcom przekazano komisji z 15 członków złożonej.

Włochy.

Turyn, 22 Marca. — Dzisiejsza Opinjon pisze: Wczoraj opuścił Garibaldi Kapręę z 6 osobami na parowcu angielskim »Lavaletta.« Sądzą, że udaje się do Anglii, gdzie go się spodziewają.

— **Niedzielną Gaz. Nar.** zaś w liście z Londynu z 15 Marca zawiera:

»Do wiadomości, jakie odbieracie z Włoch, dodać wam mogę, że generał Garibaldi ma tu przybyć, i w tej chwili kiedy to piszę, zapewne już jest na statku, który mu przyjaciele z Anglii posłali. Co zaś do przyjęcia jego tutaj, łatwo sobie wyobrazić, że będzie świetne, tak jak to Anglicy umieją. Zresztą stronnictwo liberalne zechce z tego uczynić jak największy kapitał i potrząsąć tu populacją, która w tej chwili potrzebuje pewnej sposobności, ażeby mózgi wybuchnąć ze swoją ekscentrycznością po długim już milczeniu.

Kronika miejscowa.

Poznań, 23. Marca. — Ost. d. Ztg. dowiadnje się, iż wyszło najnowsze rozporządzenie władz wyższych, nakazujące, aby w powiatach granicznych z królestwem nie cierpiano wychodźców przybyłych z tamtąd od Października r. z. Wychodźcy ci mają być wysłani, jeśli należą do klas uboższych, do powiatów iławskiego i friedlandzkiego, zamożniejszym ma być pozwolone udać się do Francji, Belgii lub do królestwa, wedle ich wyboru.

Poznań, 24. Marca. — Posener Zeitung donosi, że onegdaj nadeszła tu wiadomość z powiatu inowrocławskiego, że znaczna liczba przechodzących powstańców przytrzymaną została przez wojsko na granicy w liczbie około 50; część jednak przyszła do królestwa. Dodają przytem, że przyszło między wojskiem a przechodzącymi do bitwy.

Przybyli do Poznania dnia 24. Marca.

BAZAR: Żółtowski z Wągrówca, Niemojewski z Słiwnik, Żychliński z Sokolnik.

HOTEL DU NORD: Sławski z Komornik, Bojanowska z Woynicza.

BUSCHA HOTEL RZYMSKI: Livius z Berlina, Trampe z Chudopisic, Rosenau z Rrzo-
stowa, Grassmann z Kurnika, Schubert z Chemnitz, Kohl z Naumburga, Schlesinger
z Wroclawia.

MYLIUSA HOTEL DREZDEŃSKI: Westarp z Ludom, Sperling z Kikowa, Stobwasser z W. Lotunu. Lesser z Wrocławia, Samuel z Hanoweru, Lange i Krebs z Frankfurtu n. M. Gross z Frankfurtu n. O. Bruns z Halberstadt. Selbiger i Simon z Berlina.

STERNA HOTEL EUROPEJSKI: Angel z Berlina, Haulit z Wrocławia, Grabowski z Radownicy, Dr. Mathes z Kōthen, Trąpczyński z Grzybowa, Oporowski z Kroto-
szyna.

HOTEL BERLINSKI: Chuderski z Berlina, Klug z Lipska, Weyl i Frankenstein z Wrocławia, Teichmann z Głogowy, Silberstein z Zaniemyśla, dr. Dyduński i dr. Karczewski z Wrocławia, Tabernacka z Wrześni, Koch z Sędzin, Bojedain z Gniezna, Lipski z Stępnuchowa, Bartelsen z W. Staroleki, Moritz z Grotkowa.

PODCZARNYM ORŁEM: Beyer z Tarnowa.

HOTEL PARYSKI: ks. Ławniczak z Gniezna, dr. Bendowski z Wschowy.

POD TRZEMA LILIAMI: Hausse z Thukaw, Löwenstein z Berlina.

KEILERA HOTEL ANGIELSKI: Nilski z Targowejgórki, Redlich z Wrocławia, Holde

EICHENER BORN: Löwenthal z Budzynia, Löwenthal z Samocina, Kasper z Świączyna, Schnapp z Leszna.

HOTEL WROCLAWSKI: Kunze, Atzler i Gross z Röwersdorfu, Flach z Amaliengrund, Prato i Rasso z Włoch.

Prato i Rasso z Włoch.

Kurs giełdy Berlińskiej.

Dnia 23. Marca 1864.	Sto- pa pCt.	Na pr. kurant	
		papie- rami.	gotowi- zną.
Pożyczka rządowa dobrowolna . . .	4 $\frac{1}{2}$	99 $\frac{3}{4}$	104 $\frac{3}{4}$
„ z roku 1859	4 $\frac{1}{2}$	—	99 $\frac{3}{4}$
„ z roku 1856	4 $\frac{1}{2}$	—	95
„ z roku 1853	4	—	89 $\frac{3}{4}$
Oblig. długu skarbowego	3 $\frac{1}{2}$	—	88 $\frac{1}{2}$
dito Marchii Elektoralnej i Nowej .	3 $\frac{1}{2}$	—	101
dito miasta Berlina	4 $\frac{1}{2}$	—	88 $\frac{3}{8}$
dito „ „	3 $\frac{1}{2}$	—	83 $\frac{1}{4}$
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowej	3 $\frac{1}{2}$	—	99
dito dito	4	—	84 $\frac{1}{4}$
dito Pruss Wschodnich	3 $\frac{1}{2}$	—	88 $\frac{1}{2}$
dito Pomorskie	3 $\frac{1}{2}$	—	98 $\frac{1}{2}$
dito dito	4 $\frac{1}{4}$	—	—
dito W. X. Poznańskiego	4	—	94 $\frac{1}{2}$
dito W. X. Poznańskiego	3 $\frac{1}{2}$	—	93 $\frac{1}{4}$
dito W. X. Pozn. (nowe)	4	—	83 $\frac{1}{8}$
dito Szląskie	3 $\frac{1}{2}$	—	95 $\frac{3}{4}$
dito Pruss Zachodnich	3 $\frac{1}{2}$	—	—
Bilety rentowe Poznańskie	4	—	—
Obligacye miejskie II. Em. Pozn. .	4	—	95
Obligacye prowincyalne Poznańskie	5	—	—
Papiery banku prow. Poznańskiego	—	—	110 $\frac{1}{8}$
Louisdory	—	—	101
Akeye kolei żelazn. Starogr. Pozn. .	4	—	—